



Opschrift

Vergadering van 20 februari 2024

Nummer: 2024_MV_00120

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Ronny Rysermans: Stand van zaken invoering verplichte GFT-ophaling

Raadslid(-leden):

Ronny Rysermans - N-VA

Bevoegd: Bram Van Braeckevelt

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Sinds begin dit jaar moet GFT-afval verplicht gescheiden opgehaald worden. Voor een aanzienlijk aantal Gentenaars – woonachtig in de zogenaamde Z-zone – betekent dit een wezenlijk verandering in het aanbieden van hun huishoudelijk afval. Heel wat mensen hadden of hebben nog geen GFT-container in huis en bij Ivago bleek er al snel een wachttijd te zijn voor het verkrijgen ervan. In de pers werd echter aangekondigd dat sancties vooralsnog niet aan de orde zijn.

In het antwoord op de schriftelijke vraag (oorspronkelijk ingediend voor de commissie van vorige maand) van collega Taeldeman vermeldde de schepen dat appartementen met meer dan 10 wooneenheden de mogelijkheid krijgen om GFT-verzamelcontainers aan te bieden.

Vraag:

Vandaar mijn vragen:

1. Nu we anderhalve maand na de invoering zijn: kan de schepen een stand van zaken schetsen van de verplichte GFT-ophaling?
2. Hoe staat het met de wachttijd voor individuele GFT-containers? Behoort die tot het verleden en kunnen mensen meteen bediend worden?
3. Hoe staat het met de verspreiding van de GFT-verzamelcontainers: hoe groot is de respons en zijn deze meteen leverbaar zonder wachttijd?
4. Is er op dit moment effectief een gedoogbeleid? Werd er dus effectief nog geen enkele sanctie opgelegd?
5. Zijn er in de toekomst controles gepland en, zo ja, welke methodiek zal men hierbij toepassen?

Antwoord

Als het voor jullie oké is dan neem ik beide vragen samen, aangezien ik anders teveel in herhaling val. Voor raadslid Taeldeman is dit waarschijnlijk al het geval doordat een groot deel van wat ik nu vertel ook het antwoord is dat ik gaf op een paar schriftelijke vragen.

Om het voor iedereen nog even te kaderen: de invoering van sorteren van bioafval is geen Gentse verplichting, maar sinds begin januari 2024 vanuit Vlaanderen opgelegd. Dat werd in het Lokaal Materialen Plan van de OVAM opgenomen als één van de maatregelen om de daling van restafval te bereiken. En het gaat verder dan Vlaanderen of België, want Europa legt deze verplichting op voor al haar lidstaten sinds 1 januari 2024. In tegenstelling tot veel andere Vlaamse steden, gemeentes, en afvalintercommunales heeft IVAGO al jaar en dag een gft-inzameling. Het is een van de zaken waarin we pionieren, en nu is er ook de Vlaamse wetgeving. Het maakte onze afvalintercommunale uniek, maar zorgde er ook voor dat we bij deze switch het reilen en zeilen al kenden op operationeel vlak. Voor de Gentenaren in de C-zone, dat is de zone waar Gentenaren restafval aanbieden in een rolcontainer, en met sorteerpunten was het al verplicht om je gft uit het restafval te halen. Iedereen in de C-zone heeft daarom een gft-container en bij elk sorteerpunt is er een gft-luik. Ook thuiscomposteren werd aangemoedigd.

Voor bewoners in de Z-zone, de zakkenzone, en van appartementen met verzamelcontainers is de verplichting om het gft uit het restafval nu wel nieuw. In die zin is de Vlaamse verplichting voor velen precies snel gekomen, en horen anderen het donderen in Keulen omdat ze de werkwijze al jaren gewoon zijn. Die bewoners hadden tot 31 december 2023 de keuze om hun gft bij het restafval te gooien, om gft selectief aan te bieden of om alternatieven te gebruiken. Er zijn heel wat praktische bezorgdheden, maar ook vooral de opvatting dat dit een volgende logische stap is. Zoals ook jullie aangeven. En dat is een goed teken, want sorteren is een volgende duurzame stap, maar bovendien ook goed voor je portemonnee. Ik wil nog eens benadrukken dat wie gft goed sorteert, dat zeker zal merken in zijn afvalfactuur.

Om terug te komen op de vragen van raadslid Taeldeman en Rysermans:

Naast de vele geplande uitdagingen, om de vernieuwde recyclageparken niet te noemen, startte IVAGO vorig jaar al met de voorbereidingen. Maar we zagen wel dat er mensen verrast waren doordat de focus in de pers op handhaving lag, wat we gemerkt hebben in het aantal aanvragen. Na die eerste ronde ziet IVAGO dat het aantal aanvragen voor een gft-container hoog blijft. Onze administratie is bezig met de aanvragen te verwerken en de wachtlijst in te korten. De administratieve en uitvoerende diensten zijn versterkt, maar er is nog steeds een wachttijd van zes tot acht weken. En dat is ook logisch, want naast de administratieve verwerking komt dat Vlaanderenbreed de leveranciers van containers, waar ook IVAGO zijn bestellingen doet, niet kunnen volgen.

Concreet zijn er voor IVAGO tot drie keer zoveel aanvragen dan in een gemiddelde maand in 2023. In 2022 werden er maandelijks zo'n 300 containers uitgezet. In 2023 waren dat er 361 en in januari 2024 waren dat er 1133. Momenteel worden er dagelijks zo'n 80-tal containers uitgezet. Daarbij krijg ik door dat IVAGO momenteel voorrang geeft aan de leveringen van gft-containers in de Z-zone. Aanvragen worden zoveel

mogelijk gebundeld om onnodig vrachtverkeer te vermijden. Ook wordt er gekeken naar de eerstvolgende ophaling, zodat Gentenaren meteen de container kunnen gebruiken. Een huzarenstukje om deze puzzel goed en vlot te leggen. Gentenaren in de C-zone hebben normaalgezien allemaal al een container. Ik hoor ondertussen links en rechts dat niet iedereen het gewenste formaat thuis heeft staan, maar ook daar wordt in latere fase aan gewerkt. Maar je begrijpt dat de focus momenteel op de Z-zone ligt.

IVAGO startte vorig jaar al met het aanleggen van een stock, en bereidde zich zo maximaal voor, tot aan de limieten. Want ons magazijn is niet oneindig. Er worden vooral containers van 40 liter besteld door bewoners uit de Z-zone. Voor de appartementen met verzamelcontainers worden gft-containers van 120 liter voorzien die via de vereniging van mede-eigenaars (VME) of de syndicus moeten worden aangevraagd. De IVAGO-stock voor 60 liter-containers loopt op haar einde en er is een stockbreuk bij de leverancier. Dat is logisch, want alle Vlaamse, en bij uitbreiding Europese, steden en gemeenten hebben containers nodig.

Nog even voor de duidelijkheid. De Ventimax, dat is niet een gft-container maar wel het handige keukenbakje dat bij elke levering van een gft-container, samen met zakjes gratis wordt meegeleverd. Dit is voor iedereen zo, los van in welke zone je woont. Dus niet enkel, zoals je aangeeft, voor de Z-zone.

Los van alle operationele uitdagingen, wil IVAGO vanzelfsprekend, net zoals de afgelopen maanden ook de komende periode zoveel mogelijk Gentenaren informeren en sensibiliseren. De IVAGO-wijzer van december stond volledig in teken van gft. Eerder kon niet, want de vernieuwde recyclageparken hadden toen prioriteit. Extra communicatie was er voor syndici van appartementen met verzamelcontainers. IVAGO voorziet de nodige tips en tricks van koken met restjes en keukenresten tot het beter aanpakken van concrete uitdagingen van rond gft sorteren. Je vindt ze op de website en ook op sociale media, in het magazine ... Er zal zeker voldoende aandacht zijn. Want inderdaad de nieuwe verplichting is zeker en vast een extra uitdagingen voor Gentenaren die kleinbehuisd zijn of in appartementen met minder dan 10 wooneenheden wonen.

De vraag naar de frequentie van de inzameling van gft begrijp ik. Vroeger had IVAGO ook een wekelijkse inzameling van gft in de Z-zone en tweewekelijks in de C-zone. Sinds 1 januari 2014, intussen al 10 jaar, is de frequentie overal tweewekelijks. Ook in de C-zone komen we tweewekelijks en dus niet maandelijks. De aanpassing van de frequentie kwam er na een besparingsronde in het begin van die beleidsperiode. Maar ik ben voorstander van duidelijkheid rond verwachtingen, van vandaag op morgen of zelfs van nu op deze zomer deze frequentie aanpassen is organisatorisch niet haalbaar.

Eerst en vooral is het ook belangrijk om zeker te zijn dat de nood er effectief is. Maar zelfs dan nog krijgt IVAGO dit niet tijdig rond. Ter illustratie was er voor de voorbereiding voor een wekelijkse pmd-inzameling, die in april start in de Z-zone, ongeveer één jaar nodig. Daarnaast is het ook niet zo dat we zomaar voertuigen op overschot hebben. Dus indien er extra voertuigen nodig zijn, mogen we al op twee jaar rekenen. En er komt hier ook een financiële kost bij kijken die nu niet voorzien is. Je begrijpt dat zo'n fundamentele keuzes én budgetten niet zomaar iets is dat op een paar maand voor de verkiezingen vanuit IVAGO kan worden beloofd.

Laat ons de vraag naar een volledige uitrol van een verhoogde frequentie in alle zones meepakken naar het begin van de volgende beleidsperiode wanneer alles ten gronde opnieuw wordt bestudeerd en onderhandeld. Maar ook wanneer we meer en beter zicht

hebben op de noden van de alle inwoners, zowel in de Z-zone als C-zone. Maar nogmaals, ik begrijp zeer goed dat voor veel mensen een wekelijkse ophaling geen overbodige luxe is.

Er worden vele vragen gesteld over de handhaving, sinds de persartikels daarover tussen Kerst en Nieuwjaar. Niet onbelangrijk: het is niet IVAGO die de handhaving hierop uitvoert. De handhaving kan gebeuren door gemeenschapswachten, politie of Dienst Toezicht. De prioriteiten liggen nog steeds op sluikestorten en zwerfvuil. Net zoals nog nooit eerder de handhavingsprioriteit lag op dat er niets van het pmd in het restafval belandt, zal dit ook niet voor gft zijn. Dat is trouwens nu ook niet het geval in de C-zone en bij sorteerpunten. Er zijn op dit moment dus ook geen controles gepland, niet voor vandaag, morgen of de nabije toekomst. Ik kan natuurlijk niet voorbij deze legislatuur kijken, dus daar wil ik geen uitspraken over doen. Onze prioriteit ligt dus op de praktische uitrol.

Ik begrijp dat mensen zich verrast voelen. Zowel Gentenaren als IVAGO moesten snel de omslag maken. Zonder veel tijd om de dienstverlening aan te passen op noden van Gentenaren, of om een vlekkeloze en gestructureerde, wijk per wijk, uitzet van containers te organiseren. Voor een gefaseerde invoering voorzag de OVAM geen tijd, ik stel me daar ook wel wat vragen bij. Want dat bijvoorbeeld leveranciers van containers niet kunnen volgen of niet voldoende voorbereid waren, zag je natuurlijk van ver komen. Toch slaagde IVAGO erin om met heldere communicatie in haar IVAGO-wijzer heel wat Gentenaren te bereiken, en te schakelen waar nodig voor een vlotte dienstverlening. De komende maanden vind ik het cruciaal om signalen te blijven opvangen en op basis van een uitgebreide en gefundeerde evaluatie definitieve veranderingen door te voeren in de IVAGO-dienstverlening.
